

32

REFERENCELISTE

VVM-REDEGØRELSE FOR DEN FASTE
FORBINDELSE OVER FEMERN BÆLT (KYST-KYST)

Femern
Sund ≅ Bælt

INDHOLD

32 REFERENCELISTE

1636

32 REFERENCELISTE

- 2010/477/EU: Kommissionens afgørelse af 1. september 2010 om kriterier og metodiske standarder for god miljøtilstand i havområder.
- Afgørelse Reg. nr. 00903.00, Fredningen vedrører Højbygårds Skovfogedhus og tilhørende arealer, Fredningsdeklaration 04-12-1943, <http://www2.blst.dk/nfr/00903.00.pdf>.
- Afgørelse Reg. nr. 01693.00, Fredningen vedrører Sædinge Kirke, Fredningsnævnet 06-09-1951, <http://www2.blst.dk/nfr/01693.00.pdf>.
- Afgørelse Reg. nr. 01694.00, Fredningen vedrører Fuglse Kirke, Fredningsnævnet 06-09-1951, <http://www2.blst.dk/nfr/01694.00.pdf>.
- Afgørelse Reg. nr. 01697.00, Fredningen vedrører Krønge Kirke, Fredningsnævnet 06-09-1951, <http://www2.blst.dk/nfr/01697.00.pdf>.
- Afgørelse Reg. nr. 01699.00, Fredningen vedrører Bursø Kirke, Fredningsnævnet 06-09-1951, <http://www2.blst.dk/nfr/01699.00.pdf>.
- Afgørelse Reg. nr. 01703.00, Fredningen vedrører Holeby Kirke, Fredningsnævnet 09-09-1951, <http://www2.blst.dk/nfr/01703.00.pdf>.
- Afgørelse Reg. nr. 01705.00, Fredningen vedrører Østofte Kirke, Fredningsnævnet 09-09-1951, <http://www2.blst.dk/nfr/01705.00.pdf>.
- Afgørelse Reg. nr. 01707.00, Fredningen vedrører Torslunde Kirke, Fredningsnævnet 09-09-1951, <http://www2.blst.dk/nfr/01707.00.pdf>.
- Afgørelse, Reg. nr. 00902.00, Fredningen vedrører Galgebakken, Fredningsdeklaration 04-12-1943, <http://www2.blst.dk/nfr/00902.00.pdf>.
- Afgørelse, Reg. nr. 02111.00, Fredningen vedrører arealerne omkring Maribo Søerne, Overfredningsnævnet 13-03-1957, <http://www2.blst.dk/nfr/02111.00.pdf>.
- Afgørelse, Reg.nr. 00822.00, Fredningen vedrører Eriksvolde Bøge, Fredningsnævnet 12-01-1942, <http://www2.blst.dk/nfr/00822.00.pdf>.
- Akamatsu, T., Teilmann, J., Miller, L. A., Tougaard, J., Dietz, R., Wang, D., Wang, K. X., et al. (2007): Comparison of echolocation behaviour between coastal and riverine porpoises. *Deep Sea Research Part I—Topical Studies in Oceanography*, 54: 290–297.
- Atkins (2012): Femern Bælt Miljøundersøgelser på land. Kortlægning støj og vibrationer. Teknisk notat april 2012.
- BACC (2008): Assessment of Climate Change for the Baltic Sea Basin, BACC Author Team, 1st ed. 2008. Corr. 2nd printing, 2008, XXII, 474 p.
- Bailey H, Senior B, Simmons D, Rusin J, Picken GB, Thompson PM (2010): Assessing underwater noise levels during pile-driving at an offshore wind farm and its potential effects on marine mammals. *Marine Pollution Bulletin* 60:888-897.
- Banedanmark (2011). Generelle forhold Ringsted-Holeby. Miljøredegørelse – høringsudgave, hæfte 1. Femernbælt – danske jernbaneanlæg.
- Banedanmark. (2012): Natur-Fagnotat, Orehoved - Holeby Femern Bælt – danske jernbaneland-anlæg.
- Bekendtgørelse nr. 1415 af 12/12/2011. Bekendtgørelse om affald (affaldsbekendtgørelsen).
- Bekendtgørelse nr. 1479 af 12/12/2007. Bekendtgørelse om anmeldelse og dokumentation i forbindelse med flytning af jord (jordflytningsbekendtgørelsen).
- Bekendtgørelse nr. 1510 af 15/12/2010. Bekendtgørelse om vurdering af visse offentlige og private anlægs virkning på miljøet (VVM) i medfør af lov om planlægning (VVM-bekendtgørelsen).
- Bekendtgørelse nr. 26 af 04/04/1978. Bekendtgørelse af konvention af 2. februar 1971 om

vådområder af international betydning navnlig som levesteder for vandfugle.

Bekendtgørelse nr. 293 af 21/03/2010. Bekendtgørelse om delegation af visse opgaver og beføjelser ved projekteringen af Femern Bælt-forbindelsen (delegationsbekendtgørelsen).

Bekendtgørelse nr. 408 af 01/05/2007. Bekendtgørelse om udpegning og administration af internationale naturbeskyttelsesområder samt beskyttelse af visse arter.

Bekendtgørelse nr. 486 af 25/05/2012. Bekendtgørelse om godkendelse af listevirksomheder (godkendelsesbekendtgørelsen).

Bekendtgørelse nr. 782 af 24/06/2010. Bekendtgørelse om godkendelse af offentlige vejanlæg og af ledningsanlæg mv. i det åbne land.

Bekendtgørelse nr. 874 af 02/09/2008. Bekendtgørelse om administration af internationale naturbeskyttelsesområder samt beskyttelse af visse arter for så vidt angår anlæg og udvidelse af havne og kystbeskyttelsesforanstaltninger samt etablering og udvidelse af visse anlæg på søterritoriet.

Bekendtgørelse nr. 939 af 27/11/1992. Bekendtgørelse om beskyttelse af søkabler og undersøiske rørledninger.

Bellebaum, J., Grieger, C., Klein, R., Köppen, U., Kube, J., Neumann, R., Schulz, A., Sordyl, H. and Wendeln, H. (2010): Ermittlung artbezogener Erheblichkeitsschwellen von Zugvögeln für das Seegebiet der südwestlichen Ostsee bezüglich der Gefährdung des Vogelzuges im Zusammenhang mit dem Kollisionsrisiko an Windenergieanlagen. Abschlussbericht. Forschungsvorhaben des Bundesministeriums für Umwelt, Naturschutz und Reaktorsicherheit (FKZ 0329948). Neu Broderstorf. 363 p.

Berndt, R.K., Hein, K., Koop, B. and Lunk, S. (2005): Die Vögel der Insel Fehmarn. Husum Druck- und Verlagsgesellschaft, Husum, Germany.

BirdLife International (2004): Birds in Europe. Population estimates, trends and conservation status. - BirdLife International. BirdLife Conservation Series No. 12. Cambridge, UK.

Bregnballe, T., J.S. Rasmussen & O.R. Therkildsen (2011): Danmarks ynglebestand af skarver 2011. – Nyhedsbrev fra Danmarks Miljøundersøgelser 2011.

Brinkmann, R., M. Biedermann, F. Bontadina, M. Dietz, G. Hintemann, I. Carst, C. Schmitd & W. Schorcht (2008): Planung und Gestaltung von Querungshilfen für Fledermäuse. – Ein Leitfaden für Straßenbauvorhaben im Freistaat Sachsen. Sächsisches Staatsministerium für Wirtschaft und Arbeit, 134 pp.

Baagøe, H. & T. S. Jensen (2007): Dansk pattedyratlas. – Gyldendal.

Caspersen, O.H. og Olafsson, A.S. (2006): Oplevelsesværdier og det grønne håndtryk. By og Landsplanserien nr. 27, Center for Skov, Landskab og Planlægning KVL.

Christensen, J.S. & P. Lange (2011): Fugleåret 2010, årgang 5. – Dansk ornitologisk Forening.

Clausen, P., Kahlert, J., Fox, A.D. and Andersen-Harild, P. (1995): Base-line investigations of moulting Mute Swans around Saltholm, June-October 1994. NERI Report to Øresundskonsortiet.

Coastal morphology along Fehmarn and Lolland. E1TR0056. Volume III – FEHY 2013.

Colding (1881): Nogle undersøgelser over Stormen over Nord- og Mellem-Europa af 12te-14de November 1872 og over den derved fremkaldte Vandflod i Østersøen. Videnskabernes Selskabs Skrifter, Naturvidenskabelige matematiske Afdeling - NS 6.1.4.

COWI (2013): Det danske tilslutnings- og rampeanlæg for en fast Femern Bælt forbindelse – Miljøkortlægning (baseline), Doc. E6TR00225

COWI (2013): Det danske tilslutnings- og rampeanlæg for en fast Femern Bælt forbindelse – Miljøvurdering (impact assessment), Doc. E6TR00165.

- COWI (2013): EIA Fehmarnbelt Fixed Link, Report on Greenhouse gas emission inventory, Doc. E6 TR 0221.
- COWI/DHI (2001): The Great Belt Link. The Biological Monitoring Programme 1987-2000. Project report June 2001.
- COWI-Lahmeyer (1998): Fehmarn Belt Feasibility Study Coast-to-Coast. Investigation of Environmental Impact; Environmental Evaluation of Soils; Technical Note, Additional Activity November 1999.
- Cramp, S. and Simmons, K.E.L. (1980): Handbook of the Birds of Europe the Middle East and North Africa. The Birds of the Western Palearctic, Volume II. Hawks to Bustards. Oxford University Press, Oxford, UK.
- Cramp, S. (1985): Handbook of the Birds of Europe, the Middle East and North Africa, The Birds of the Western Palearctic. Volume IV: Terns to Woodpeckers. – Oxford University Press.
- Dahl Møller, J og Baagøe, H. J., red. Marianne Lund Ujvári (2011): Vejledning Flagermus og større veje: registrering af flagermus og vurdering af afværgeforanstaltninger, Danmark. Vejdirektoratet.
- Dahl, K., Petersen, J.K., Josefson, A.B., Dahllöf, I. & Søgaard, B. (2005): Kriterier for gunstig bevaringsstatus for Habitatdirektivets 8 marine naturtyper. Faglig rapport fra DMU, nr. 549, 40 p.
- Danmarks Miljøportal. (2012): Overflade vand databaser: <http://www.miljoportal.dk/Overfladevand/>.
- Danmarks Miljøundersøgelser, Aarhus Universitet. 78 s. – Arbejdsrapport fra DMU nr. 261.
- Danmarks naturdata. 2012. <http://www.naturdata.dk/>.
- DANVA (2012): DANVA benchmarking 2012- Vand i tal: <http://www.e-pages.dk/danva/120/>.
- DANVA (2013): Landaftalen om erstatninger for anbringelse af vandforsynings- og spildevandsanlæg i landbrugsjord er indgået mellem DANVA, FVD og Landbrug & Fødevarer benyttes til opgørelse. <http://www.danva.dk/Default.aspx?ID=1979&TokenExist=no>.
- Dennison WC, Orth KA, Moore RJ, Stevenson JC, Carter V, Kollar S & RA Batiuk (1993): Assessing water quality with submerged vegetation. *BioScience* 43: 86-94.
- Dennison, W C., Alberte, R. S. (1982): Photosynthetic responses of *Zostera marina* L. (eelgrass) to in situ manipulations of light intensity. *Oecologia* 55: 137-144.
- Dennison, W. C., Alberte, R. S. (1985): Role of daily light period in the depth distribution of *Zostera marina* (eelgrass). *Mar. Ecol. Prog. Ser.* 25: 51-61.
- DHI (2007): Rødsand II. Littoral Transport and Coastal Morphology. DHI Report for DONG Energy. January 2007.
- DHI (2008), Vandstandsstatistik i Køge Bugt under klimaændringer. Greve Kommune, Teknisk Notat, Oktober 2008.
- Diederichs A, Hennig V, Nehls G (2008) Investigations of the bird collision risk and the responses of harbour porpoises in the offshore wind farms, Horns Rev, North Sea and Nysted, Baltic Sea, in Denmark, Part II: Harbour porpoises. Final report, Supported by the German Federal Ministry of the Environment, Nature Conservation and Nuclear Safety (FKZ0329963 and FKZ 0329963A). 96 pp.
- Dietz, R., J. Teilmann, O.D. Henriksen & K. Laidre (2003): Movements of seals from Rødsand seal sanctuary monitored by satellite telemetry. Relative importance of the Nysted Offshore Wind Farm area to the seals. NERI Technical Report No. 429: 44 pp.
- Direktiv 2000/60/EF af 23/10/2000. Direktiv om fastlæggelse af en ramme for Fællesskabets vandpolitiske foranstaltninger (vandrammedirektivet).
- Direktiv 2001/42/EF af 27/06/2001. Direktiv om vurdering af bestemte planers og programmers

indvirkning på miljøet (miljøvurderingsdirektivet).

Direktiv 2008/56/EF af 17/06/2008. Direktiv om fastlæggelse af en ramme for Fællesskabets havmiljøpolitiske foranstaltninger (havstrategirammedirektivet).

Direktiv 2008/98/EF af 19/11/2008. Direktiv om affald og om ophævelse af visse direktiver (affaldsdirektivet).

Direktiv 79/409/EØF af 02/04/1979. Direktiv om beskyttelse af vilde fugle (fuglebeskyttelsesdirektivet).

Direktiv 85/337/EØF af 27/06/1985. Direktiv om vurdering af visse offentlige og private projekters indvirkning på miljøet (VVM-direktivet).

Direktiv 92/43/EØF af 21/05/1992. Direktiv om bevaring af naturtyper samt vilde dyr og planter (habitatdirektivet).

DMI (2012): Klimanormaler for Vest- Sydsjælland og Lolland/ Falster, Kilde: DMI
<http://www.dmi.dk/dmi/index/danmark/klimanormaler.htm>.

DMI (2012): Vindrose for Gedser, baseret på vinddata fra 1993-2002, kilde DMI
<http://www.dmi.dk/dmi/GEDSERstor10.gif>.

DMU (2005): Usikkerheder i modeller for ammoniak i forbindelse med VVM og tærskelværdi for beregnet kvælstofafsætning for en enkelt kilde til særligt følsomme naturområder. Notat dateret 26.06.2005. Tilgængeligt på:
[http://www2.mst.dk/Wiki/GetFile.aspx?Page=Husdyrvejledning.Individuelt%20krav%20for%20naturomr%c3%a5der%20-%20Vurdering&File=DMU om modeller for ammoniakbelastning fra enkelte kilder.pdf](http://www2.mst.dk/Wiki/GetFile.aspx?Page=Husdyrvejledning.Individuelt%20krav%20for%20naturomr%c3%a5der%20-%20Vurdering&File=DMU%20om%20modeller%20for%20ammoniakbelastning%20fra%20enkelte%20kilder.pdf).

DMU (2011): Opslag i database for målinger udført under LMP eller BOP.
http://www2.dmu.dk/1_Viden/2_miljoe-tilstand/3_luft/4_maalinge/5_database/hentdata.asp.

DMU (2011): Opslag i database for målinger udført under LMP eller BOP.
http://www2.dmu.dk/1_Viden/2_miljoe-tilstand/3_luft/4_maalinge/5_database/hentdata.asp.

DOF (2011): Dansk Ornitologisk Forenings fugleregistreringsdatabase på www.dofbasen.dk.

DTU (2011). Beregningsnotat samt dialog med Hans Otto Holmegaard Kristensen, Senior forsker ved Danmarks Tekniske Universitet, om fremtidige færger og deres emissioner.

Durinck, J., Skov, H., Jensen, F. P. & Pihl, S. (1994): Important marine areas for wintering birds in the Baltic Sea. EU DG XI research contract no. 2242/90-09-01, Ornis Consult report 1994, 110 pp.

Dynesen C. og Zilling L. (2006): Femern Bælt-forbindelsen og miljøet. Miljøkonsultationsrapport til Bundesministerium für Verkehr, Bau und Stadtentwicklung samt Transport- og Energiministeriet.

Döös K., Meier H.E.M., Döscher R. (2004): The Baltic Haline Conveyor Belt or The Overturning Circulation and Mixing in the Baltic. *Ambio*, 33 (4-5), 261-266.

Ejrnæs R., Andersen D.K., Baattrup-Pedersen, A., Damgaard, C., Nygaard, B., Dybkjær, J-B. (2010): Hydrologiske og vandkemiske forudsætninger for en god naturtilstand i grundvandsafhængige terrestriske økosystemer. Notat fra DMU dateret 15. januar 2010.
http://vbn.aau.dk/files/42683139/Hydrologiske_og_vandkemiske_foruds_tninger_for_en_god_naturtilstand_i_grundvandsafh_ngige_terrestriske_kosystemer.pdf.

Ellenberg, H., Weber, H. E., Düll, R., Wirth, V. & Werner, W. (2001): Zeigerwerte von Pflanzen in Mitteleuropa. Göttingen: Verlag Erich Goltze GmbH & Co.

Elmeros, M., Søgaard, B., Wind, P. & Ejrnæs, R. 2012. Kriterier for gunstig bevaringsstatus for udvalgte arter omfattet af EF-habitatdirektivet. Aarhus Universitet, DCE – Nationalt Center for Miljø og Energi, 114 s. - Videnskabelig rapport fra DCE - Nationalt Center for Miljø og Energi nr. 21 <http://www.dmu.dk/Pub/SR21.pdf>.

EMEP/EEA (2010): EMEP/EEA Emission Inventory Guidebook 2009, updated June 2010; Non-road mobile sources and machinery.

- ENS (2011): Energistyrelsen, Forudsætninger for samfundsøkonomiske analyser på energiområdet, april 2011.
- ENS (2011): Energistyrelsens standardfaktorer for brændværdier og CO₂-emissioner, 2010. http://www.ens.dk/da-DK/KlimaOgCO2Kvoter/produktionsenheder/co2_rapportering/Sider/Forside.aspx.
- Erläuterungsbericht zur Linienfindung: Planfeststellungsunterlage, Femern A/S.
- Espoo-konventionen (1991): Bekendtgørelse af konventionen af 25. februar 1991 om vurdering af virkningerne på miljøet på tværs af landegrænserne.
- Evans PGH (1996): Human disturbance of cetaceans. In: N. Dunstone, V. Taylor (eds) The exploitation of mammals – principals and problems underlying their sustainable use. Cambridge: Cambridge University Press, p 374–394.
- FeBEC (2013). Density measurements of flatfish eggs. Prepared for Femern A/S. Data report. Doc. no. E4-TR-049.
- FeBEC (2013). Sediment dose-response study. Prepared for Femern A/S. Technical report. Doc. no. E4-TR-036.
- FeBEC (2013): Baseline for Commercial Fisheries in Fehmarnbelt. Doc. E4-TR-035 Vol. II.
- FeBEC (2013): Baseline for Fish Ecology in Fehmarnbelt. Doc. E4-TR-038 Vol. I.
- FeBEC (2013): Baseline for Recreational Fisheries in Fehmarnbelt. Doc. E4-TR-034 Vol. III.
- FeBEC (2013): Environmental Impact Statement – Commercial Fisheries in Fehmarnbelt. Doc. E4-TR-42 Vol. II.
- FeBEC (2013): Environmental Impact Statement – Fish Ecology in Fehmarnbelt. Doc. E4-TR-41 Vol. I.
- FeBEC (2013): Natura 2000 FFH-Verträglichkeitsstudie (FFH-VS) BSG DE 1633-491 Ostsee östlich Wagrien, Femern A/S.
- FeBEC (2013): Natura 2000 Konsekvensvurdering: Tunnelløsningens betydning for Fuglebeskyttelsesområde 83 og Habitatområde 152, Femern A/S.
- FeBEC (2013): Natura 2000 Resumé of the German Screening reports: Foreløbig vurdering af påvirkninger N2000 DE (resumé) 06142012, Femern A/S.
- FeBEC (2013): Natura 2000 Teil B III: FFH-Verträglichkeitsstudie (FFH-VS) BSG DE 1530-491 Östliche Kieler Bucht, Femern A/S.
- FeBEC (2013): Natura 2000 Teil B III: FFH-VS GGB DE 1332-301 Fehmarnbelt, Femern A/S.
- FeBEC (2013): Natura 2000 Teil II: FFH-Verträglichkeitsvorprüfung DE, Femern A/S.
- FeBEC (2013): Screening of the Danish Natura 2000 sites, Femern A/S.
- FEBI (2013): Bird Investigations in Fehmarnbelt – Baseline Investigations and Evaluations. Doc. E3-TR-0011 Vol. I.
- FEBI (2013): Bird Investigations in Fehmarnbelt Bird Investigations in Fehmarnbelt. Effect Studies at Baltic Sea Bridges - Birds at Baltic Sea Bridges Spring 2009.
- FEBI (2013): Bird Investigations in Fehmarnbelt, Baseline, Birds in land approach-areas on Lolland and Fehmarn. Doc. E3-TR-0011 Vol. IV.
- FEBI (2013): Bird Investigations in Fehmarnbelt. Baseline – Waterbirds in Fehmarnbelt. Doc. E3-TR-0011 Vol. II.
- FEBI (2013): Bird Investigations in Fehmarnbelt. Baseline Bird Migration. Doc. E3-TR-0011 Vol. III.

FEBI (2013): Fauna and Flora – Bats – Baseline Bats of the Fehmarnbelt area. Doc. E3-TR-0016 Vol. I.

FEBI (2013): Fauna and Flora – Bats – Impact Assessment. Bats of the Fehmarnbelt area. Doc. E3-TR-0017.

FEBI (2013): Fauna and Flora – Birds. Impact Assessment. Birds of the Fehmarnbelt Area. Doc. E3-TR-0015.

Fehmarnbelt Environmental Consultants (DHI, VKI, IOW and LIC) (1996): Fehmarnbelt Feasibility Study, Technical Note, FEC Activity 5.2.4, Coastal Morphological Data Collection and Review. Prepared for COWI-Lahmeyer Joint Venture.

FEHY (2013): Marine Soil – Baseline. Coastal morphology along Fehmarn and Lolland. Doc. E1TR0056 Vol. III.

FEHY (2013): Marine Soil – Baseline. Sea bed Morphology of the Fehmarnbelt Area. Doc. E1TR0056 Vol. I.

FEHY (2013): Marine Soil – Impact Assessment. Coastal Morphology along Fehmarn and Lolland. Doc. E1TR0059 Vol. III.

FEHY (2013): Marine Soil – Impact Assessment. Sea bed Morphology of the Fehmarnbelt Area. Doc. E1TR0059 Vol. I.

FEHY (2013): Marine Soil – Impact Assessment. Sediment Spill during Construction of the Fehmarnbelt Fixed Link. Doc. E1TR0059 Vol. II.

FEHY (2013): Marine Water - Baseline. Hydrography for the Fehmarnbelt area. Report No. E1TR0057 Volume II.

FEHY (2013): Marine Water – Baseline. Hydrography, Water Quality and Plankton of the Baltic Sea. Doc. E1TR0057 Volume I.

FEHY (2013): Marine Water – Impact Assessment. Baltic Sea Hydrography, Water Quality and Plankton. Doc. E1TR0058 Vol. I.

FEHY (2013): Marine Water – Impact Assessment. Hydrography of the Fehmarnbelt area. Doc. E1TR0058 Vol. II.

FEMA (2013). Environmental Impact Assessment of sand extraction at Krieger's Flak. Doc. E2TR0027.

FEMA (2013). Environmental Impact Assessment of sand extraction at Rønne Banke. Doc. E2TR0026.

FEMA (2013): Marine Biology – Baseline. , Benthic fauna of the Fehmarnbelt Area. Doc. E2TR0020 Vol. II.

FEMA (2013): Marine Biology – Baseline. Benthic flora of the Fehmarnbelt Area. Doc. E2TR0020 Vol. I.

FEMA (2013): Marine Biology – Baseline. Habitat mapping of the Fehmarnbelt Area. Doc. E2TR0020 Vol. III.

FEMA (2013): Marine Biology – Impact Assessment. Benthic fauna of the Fehmarnbelt Area. Doc. E2TR0021 Vol. II.

FEMA (2013): Marine Biology – Impact Assessment. Benthic flora of the Fehmarnbelt Area. Doc. E2TR0021 Vol. I.

FEMA (2013): Marine Biology – Impact Assessment. Water Quality and Plankton of the Fehmarnbelt Area. E2TR0021 Vol. III.

FEMA/FEHY (2013): Fauna & Flora Baseline – Marine Biology - Water Quality and Plankton of the Fehmarnbelt Area - E2TR0020 Volume IV

FEMA/FEHY (2013): Marine Soil – Baseline. Sea Bed Chemistry of the Fehmarnbelt Area. Doc.

E1TR0056 Vol. II.

Femern 2010. Lolland and Fehmarn, land connection areas. Ground Water Conditions. GDR 01.5-001. November 2010.

Femern A/S (2011): Memo "Traffic forecast for 2025 and 2030 for the Fehmarn Belt Fixed Link and for the Zero Case (continued ferry service)", Femern A/S, version 16. November 2011.

Femern A/S (2011): Memorandum Fehmarn Fixed Link (Oktober 2011): Noise during construction, Femern A/S.

Femern A/S (2013). Umweltverträglichkeitsstudie der Festen Fehmarnbeltquerung. Entwurf, Femern A/S.

Femern A/S og LBV-SH-NL (2010): Forslag til miljøundersøgelserprogram for den faste forbindelse over Femern Bælt (kyst-kyst) VVM Scopingrapport.

FEMM (2013): Fehmarnbelt Marine Mammal Studies - Measurement of underwater noise and vibrations induced by traffic in the Drogden tunnel, Femern A/S.

FEMM (2013): Marine Mammal Studies - Baseline, Baseline Investigations and Evaluations. Doc. E5TR0014.

FEMM (2013): Marine Mammals – Impact Assessment, Marine Mammals of the Fehmarnbelt Area. Doc. E5TR0021.

Flade M (1994): Die Brutvogelgemeinschaften Mittel- und Nordeuropas. – Eching: IHW-Verlag, 879 ff.

Fonselius S. H. (1969): Hydrography of the Baltic Deep Basins 111. Ibid. no. 23. 97 pp.

Foverskov, S. (2004): Dokumentation for fremstilling af kort over marine naturtyper i habitatområderne. Skov- og Naturstyrelsen, Hav- og Habitatkontoret, Rapport, september 2004.

Fredshavn, J.R., Nygaard, B. & Ejrnæs, R. (2010): Naturtilstand på terrestriske naturarealer – besigtigelser af § 3-arealer. 2. udgave. Danmarks Miljøundersøgelser, Aarhus Universitet. 72 s. – Faglig rapport fra DMU nr. 792. <http://www.dmu.dk/Pub/FR792.pdf> .

Fredshavn, J.R., Nygaard, B. og Ejrnæs, R. (2010): Teknisk anvisning til besigtigelse af naturarealer omfattet af naturbeskyttelseslovens § 3 mv. Version 1.04, Juni 2010.

FTC (2003): Fehmarnbelt Traffic Consortium: Fehmarn Belt Forecast 2002, Final report, April 2003, Femern A/S.

Fugleværnsfonden (2008): Plejeplan for Fugleværnsfondens reservat ved Hyllekrog-Saksfjed. – Rapport fra Orbcin A/S.

FVM (2011): Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri. <http://www.fvm.dk/>.

Gaisler, J., Z. Rehak & T. Bartonicka (2009). Bat casualties by road traffic (Brno-Vienna). – Acta Theriologica 54(2): 147-155.

Ganter, B. (2000): Seagrass (*Zostera* spp.) as food for brent geese (*Branta bernicla*): an overview. Helgol Mar Res, 54, 63-70.

Garthe, S., Markones, N., Schwemmer, P., Sonntag, N. & Dierschke, V. (2008). Zeitlich-räumliche Variabilität der Seevogel-Vorkommen in der deutschen Nord- und Ostsee und ihre Bewertung hinsichtlich der Offshore-Windenergienutzung. MINOS plus, Schlussbericht Teilvorhaben 5 im Auftrag des Bundesministeriums für Umwelt, Naturschutz und Reaktorsicherheit.

Garthe, S., Schwemmer, P. (2005): Seabirds at Sea - Untersuchungen in den deutschen Meeresgebieten. Vogelwelt, 126: 67-74.

Garthe, S., Ullrich, N., Weichler, T., Dierschke, V., Kubetzki, U., Kotzerka, J., Krüger, T., Sonntag, N. & Helbig, A.J. (2003): See- und Wasservogel der deutschen Ostsee - Verbreitung, Gefährdung und Schutz. Bundesamt für Naturschutz, Bonn.

- Gesetz über Naturschutz und Landschaftspflege af 29/07/2009 (Bundesnaturschutzgesetz).
- Gesetz zum Schutz der Natur af 24/02/2010 (Landesnaturschutzgesetz Schleswig-Holstein).
- Gesetz zur Ordnung des Wasserhaushalts af 31/07/2009 (Wasserhaushaltgesetz).
- GEUS (2009) Geus seismik, forår 2009 (boreprøver).
- Gilles A, Herr H, Lehnert K, Scheidat M, Kaschner K, Sundermeyer J, Westerberg U, Siebert U (2007): Teilvorhaben 2 - "Erfassung der Dichte und Verteilungsmuster von Schweinswalen (*Phocoena phocoena*) in der deutschen Nord- und Ostsee" (FKZ0329946C). In: Final Report of the Minos-plus projekt Weiterführende Arbeiten an Seevögeln und Meeressäugern zur Bewertung von Offshore-Windkraftanlagen (MINOSplus), Stralsund, Germany.
- Grell, M.B. (1998): Fuglenes Danmark. – Dansk Ornitologisk Forening.
- Hammond, P. S. (2006). "SCANS II Conference presentations and notes 8 December 2006. (www.biology.standrews.ac.uk/scans2)".
- Hammond, P. S., Berggren, P., Benke, H., Borchers, D. L., Collet, A., Heide-Jorgensen, M. P., Heimlich, S., Hiby, A. R., Leopold, M. F. and Oien, N. (2002). "Abundance of harbour porpoise and other cetaceans in the North Sea and adjacent waters." *Journal of Applied Ecology* 39(2): 361-376.
- Havmølleparken Rødsand 2, figurbilag til udbudsmateriale/energinet.dk.
- HELCOM (1986): Water balance of the Baltic Sea. *Baltic Sea Environment Proceedings* No.16.
- HELCOM (2007): HELCOM Red list of threatened and declining species of lampreys and fishes of the Baltic Sea. *Balt. Sea Environ. Proc.* No. 109, 40 pp.
- HELCOM (2007): Manual for Marine Monitoring in the COMBINE Programme of HELCOM Annex C-6 last update 2007, http://www.HELCOM.fi/groups/monas/CombineManual/AnnexesC/en_GB/annex6/.
- HELCOM (2009): Eutrophication in the Baltic Sea An integrated thematic assessment of the effects of nutrient enrichment in the Baltic Sea region *Baltic Sea Environment Proceedings*, 115A, p. 1-19.
- HELCOM (2010) Ecosystem Health of the Baltic Sea 2003 - 2007- HELCOM Initial Holistic Assessment. *Baltic Sea Environment Proceedings* No. 122.
- HELCOM (2010): "Maritime Activities in the Baltic Sea" *Baltic Sea Environment Proceedings* No. 123. <http://www.helcom.fi/stc/files/Publications/Proceedings/bsep123.pdf>.
- HELCOM (2010b). *Baltic Sea Environment Proceedings* No. 120B.
- Herut B. and Sandler A. (2006). Normalization of methods for pollutants in marine sediments: review and recommendations for the Mediterranean. *IOLR Report* H18/2006.
- Hille S., Nausch G., Leipe T. (2005): Sedimentary deposition and reflux of phosphorus (P) in the eastern Gotland Basin and their coupling with the water column P concentrations. *Oceanologia*, 47, 1-17.
- Hvidt, CB, Klausstrup, M, Leonhard SB, (2005). Monitoring Programme – Final Report 2004. Fish at the cable trace. Nysted Offshore Wind Farm at Rødsand. Bio/consult. Commissioned by ENERGI E2: 1-51.
- Hyltoft, N.E. (2009): Bag diger og dæmninger i Rødby Fjord. Museum Lolland-Falster.
- ICES (2008): Report of the Working Group on Marine Mammal Ecology (WGMME), 25–29 February 2008, St Andrews, Scotland, *ICES CM* 2008/ACOM:44.
- IfAÖ (2003): Environmental Impact Study for the Construction of the "Krieger's Flak" Offshore Wind Park.
- IfAÖ (2009): Bycatch of seabirds in gillnet and longline fisheries in the German Baltic Sea. FKZ 3507 85 090 Final Report commissioned by Bundesamt für Naturschutz. Institut für Angewandte

- Ökosystemforschung Neu Broderstorf, November 2009, 33 pp.
- Institut für Ostseeforschung Warnemünde (2003): F+E-Vorhaben „Benthologische Arbeiten zur ökologischen Bewertung von Windenergie-Anlagen-Eignungsgebieten in der Ostsee“. FKZ: 802 85 210. Endbericht für die Areale Kriegers Flak (KF) und Westlicher Adlergrund (WAG). Februar 2003.
- Interviews med Peter Vimdum fra Rødby Sportsfiskeri Forening samt godsejer på Lidsø Gods Anders Henriksen som driver det meste af jagten på ca. 700 ha af Lolland (begge interviews er foretaget januar 2012).
- Jakobsen Fl. (1995). The Major Inflow to the Baltic Sea during January 1993. *Journal of Marine Systems*, 6 (3), 227-240.
- Jensen, S.G. (2006): Rødsandformationerne – et studie af dannelse og dynamik. Eksamensprojekt. Geografisk Institut, Københavns Universitet.
- Jørgensen, H.E. (1989): Danmarks rovfugle, en statusoversigt. – Frederikshus.
- Jørgensen, H.E. (2002): Rødlistede fugle i Storstrøms Amt 2001, status og forvaltning. – Natur- og Plankontoret.
- Kahlert, J., K. Hüppop, O. Hüppop. (2005): Construction of a fixed link across Fehmarnbelt: preliminary risk assessment on birds. Commissioned by The Danish Ministry of Transport and Energy, and the German Federal Ministry of Transport, Building and Housing. NERI, DK. 86 p.
- Kahlert, J., Petersen, I.K. and Desholm, M. (2007): Effects on birds of the Rødsand 2 off-shore wind farm: Environmental Impact Assessment. NERI report.
- Key2Green (Partnerskab for miljø og erhverv) 2013.
<http://www.key2green.dk/beregningsv%C3%A6rkt%C3%B8j-co2>.
- Kirchhoff, K. (1982): Wasservogelverluste durch die Fischerei an der schleswig-holsteinischen Ostseeküste. *Die Vogelwelt*, 103, 81-89.
- Klapvejledningen (2008). Vejledning fra By- og Landskabsstyrelsen: Dumpning af optaget havbundsmateriale – klappning; Vejledning nr. 9702 af 20. Oktober 2008. (Guidelines from the Danish Ministry of Environment: Dumping of dredged seabed material – disposal; Guideline No. 9702, 20 October 2008.
- Klapvejledningen (2008): Vejledning fra By- og Landskabsstyrelsen: Dumpning af optaget havbundsmateriale – klappning; Vejledning nr. 9702 af 20. oktober 2008. (Guidelines from the Danish Ministry of Environment: Dumping of dredged seabed material – disposal; Guideline No. 9702, 20 October 2008.
- Konvention af 09/04/1992. Convention on the Protection of the Marine Environment of the Baltic Sea. (Østersøkonventionen). Indgået som konvention af 22/03/1974 (Helsinki-konventionen) (HELCOM).
- Konvention af 10/12/1982. De Forenede Nationers havretskonvention (Exclusive Economic Zone, EEZ).
- Konvention af 25/02/1991. Konvention om vurdering af virkningerne på miljøet på tværs af landegrænserne (Espoo-konventionen).
- Koop, B. (2004): Vogelzug über Schleswig-Holstein - Der Fehmarn-Belt - ein 'bottle neck' im europäischen Vogelzugsystem. Ornithologische Arbeitsgemeinschaft für Schleswig-Holstein und Hamburg, e.V.
- Korpinen, S., L. Meski, J.H. Andersen & M. Laamanen (2012): Human pressures and their potential impact on the Baltic Sea ecosystem. *Ecological Indicators* 15:105 – 114.
- Koschinski S (2002): Current knowledge on harbour porpoises (*Phocoena phocoena*) in the Baltic Sea. *Ophelia* 55:167-119.
- Krause-Jensen, D., Middelboe, A.L., Sand-Jensen, K. & Christensen, P.B. 2000: Eelgrass,

- Zostera marina, growth along depth gradients: upper boundaries of the variation as a powerful predictive tool. – Oikos 91: 233–244.
- Kristensen, H.O.H (2010): Emissions for the ferry routes: 1) Rødby - Puttgarden, 2) Gedser - Rostock and 3) Trelleborg - Rostock, Version 2010.12.12.
- Kulturgoder på havet (2011): Det marine område, Vikingeskibsmuseet .
- Kvalitetskriterier for drikkevand (2010): Miljøministeriet. Opdateret juni og juli 2010.
- Københavns Universitet (2011): Det Biovidenskabelige Fakultet. SUSY Grøn: Brug af grønne områder og folkesundhed i Danmark.
- König J. (2004): Wassermassenaustausch durch den Fehmarnbelt. Diploma thesis, University of Kiel, unpublished.
- Landschaftsrahmenplan für den Planungsraum II (2003). Ministerium für Umwelt, Naturschutz und Landwirtschaft des Landes Schleswig-Holstein.
- Lass H.U., Matthäus W. (2008): General Oceanography of the Baltic Sea. In: Feistel R., Nausch G., Wasmund N. (Eds.): State and evolution of the Baltic Sea, 1925-2005. John Wiley & Sons, 5-43.
- Laursen, K. (Red.) (2001). Overvågning af fugle, sæler og planter 1999-2000, med resultater fra feltstationerne. Danmarks Miljøundersøgelser. 103 p. DMU scientific report, nr. 350.
- LBK nr. 1083 af 20/11/2009. Bekendtgørelse om søvejsregler.
- LBK nr. 1161 af 20/11/2008, lovbekendtgørelse om fremgangsmåden ved ekspropriation vedrørende.
- LBK nr. 1185 af 14/10/2010. Bekendtgørelse af byggeloven.
- LBK nr. 1505 af 14/12/2006. Bekendtgørelse af museumsloven (museumsloven).
- LBK nr. 267 af 11/03/2009. Bekendtgørelse af lov om kystbeskyttelse (kystbeskyttelsesloven).
- LBK nr. 635 af 07/06/2010. Bekendtgørelse af lov om vandforsyning (vandforsyningsloven). fast ejendom (ekspropriationsprocesloven).
- LBK nr. 879 af 26/06/2010. Bekendtgørelse af lov om miljøbeskyttelse (miljøbeskyttelsesloven).
- LBK nr. 927 af 24/09/2009. Bekendtgørelse af lov om vandløb (vandløbsloven).
- LBK nr. 932 af 24/09/2009. Bekendtgørelse af lov om miljømål mv. for vandforekomster og internationale naturbeskyttelsesområder (miljømålsloven).
- LBK nr. 933 af 24/09/2009. Bekendtgørelse af lov om naturbeskyttelse (naturbeskyttelsesloven).
- LBK nr. 936 af 24/09/2009. Bekendtgørelse af lov om miljøvurdering af planer og programmer med senere ændringer (miljøvurderingsloven).
- LBK nr. 937 af 24/09/2009. Bekendtgørelse af lov om planlægning (planloven).
- LBK nr. 978 af 26/09/2008. Bekendtgørelse af lov om fiskeri og fiskeopdræt (fiskeriloven).
- Leguan (2011). Feste Fehmarnbeltquerung, deutsche Festlandseite. Biologische Untersuchungen. Leguan GmbH, 13. juli 2011.
- Leppäranta M., Myrberg K. (2009): Physical Oceanography of the Baltic Sea. Springer.
- Lindau R. (2002): Energy and water balance of the Baltic Sea derived from merchant ship observations. Boreal Environment Research, 7, 417-424.
- Lolland Kommune (1996): Lokalplan 803.2 Lokalplan for udskiftning af vindmøller i Syltholm Vindmøllepark samt udvidelse mod nordvest.
- Lolland Kommune (2011): Kommuneplan 2010 – 2022.
- Lolland Kommune (2013): Vandstandsmålinger på: <http://www.hydrometri.dk/kommune/lolland/>

- Lolland, Guldborgsund, Bøtø Nor og Hyllekrog-Rødsand. Natura 2000-område nr. 173 Habitatområde H152 Fuglebeskyttelsesområde F82, F83, F85, F86.
- Lov nr. 285 af 15/04/2009, lov om projektering af fast forbindelse over Femern Bælt med tilhørende landanlæg (projekteringsloven).
- Lov nr. 285 af 15/04/2009, Lov om projektering af fast forbindelse over Femern Bælt med tilhørende landanlæg i Danmark (projekteringsloven).
- Lov nr. 522 af 26/05/2010. Lov om havstrategi (havstrategiloven).
- Lucke K, Siebert U, Lepper PA, Blanchet MA (2009): Temporary shift in masked hearing thresholds in a harbor porpoise (*Phocoena phocoena*) after exposure to seismic airgun stimuli. *Journal of the Acoustical Society of America* 125:4060-4070.
- Lystfiskeri.dk,(2013), <http://lystfiskeri.dk/fiskepladserlist.asp?psearch=r%F8dby&psearchtype=>.
- Madsen, J. (1988): Autumn feeding ecology of herbivorous wildfowl in the Danish Wadden Sea, and impact of food supplies and shooting on movements. *Dan Rev Game Biol*, 13, 1–32.
- Matthäus W., Nehring D., Feistel R., Nausch G., Mohrholz V., Lass H.U. (2008): The Inflow of Highly Saline Water into the Baltic Sea. In: Feistel R., Nausch G., Wasmund N. (Eds.): *State and evolution of the Baltic Sea, 1925-2005*. John Wiley & Sons, 265-309.
- Meier H.E.M., Feistel R., Piechura J., Arneborg L., Burchard H., Fiekas V., Golenko N., Kuzmina N., Mohrholz V., Nohr C., Taka V.T., Sellschopp J., Stips A., Zhurbas V. (2006): Ventilation of the Baltic Sea deep water: A brief review of present knowledge from observations and models. *Oceanologia*, 48 (S), 133-164.
- Meinig, H. (2010). Die Klimaveränderung – Auswirkungen auf Vögel und Säugetiere in Mitteleuropa. *Nyctalus* 15 (2-3), 128-153.
- Merkblatt zur Umweltverträglichkeitsstudie in der Straßenplanung MUVS 2001.
- Miljøcenter Nykøbing Falster, Miljøministeriet (2008): Strømningsmodel for Lolland, Alectia, 11.juli 2008.
- Miljøcenter Roskilde (2009): Sjællandsmodel - integreret hydrologisk model, sammenligning af tre integrerede hydrologiske modeller i forhold til målt.
- Miljøministeriet (2007). Bekendtgørelse nr. 408 af 1. maj 2007 om udpegning og administration af internationale naturbeskyttelsesområder samt beskyttelse af visse arter (habitatbekendtgørelsen).
- Miljøministeriet (2007): Vejledning om landskabet i kommuneplanlægning. Miljøministeriet.
- Miljøministeriet (2008): Vejledning nr. 9702 af 20/10 2008 om Dumpning af optaget havbundsmateriale-klapning. By- og Landskabsstyrelsen.
- Miljøministeriet (2009): Vejledning om VVM i planloven. By- og Landskabsstyrelsen.
- Miljøministeriet (2011): Natura 2000-plan 2010-2015. Smålandsfarvandet nord for Lolland, Guldborgsund, Bøtø Nor og Hyllekrog-Rødsand. Natura 2000-område nr. 173 Habitatområde H152 Fuglebeskyttelsesområde F82, F83, F85, F86.
- Miljøministeriet og Videnscentret for Landbrug (2010): Landbrugsdrift og beskyttelse af særlige arters yngle- og rasteområder. ISBN 978-87-92617-94-1.
- Miljøministeriet, Miljøstyrelsen (2010): Liste over kvalitetskriterier i relation til forurennet jord
- Miljøministeriet, Naturstyrelsen (2012): Danmarks Havstrategi.
- Miljøministeriet, Naturstyrelsen (2013): Vandplan 2010 - 2015 (forhøring), Østersøen, Hoved-vandopland 2.6. Vanddistrikt: Sjælland – forslag, 2011 rev. 2013 309 pp.
- Miljø- og Energiministeriet Miljøstyrelsen (1984): Ekstern støj fra virksomheder. Vejledning nr. 5/1984, november 1984.
- Miljøstyrelsen (1997): Orientering fra Miljøstyrelsen nr. 9/1997 Lavfrekvent støj, infralyd og

vibrationer i det eksterne miljø, 1997.

Miljøstyrelsen (2007): Tillæg til Miljøstyrelsens vejledning nr. 1/1997, Støj og vibrationer fra jernbaner.

Miljøstyrelsen (2007): Vejledning nr. 4/2007, Støj fra veje.

Miljøstyrelsen (2011), Affaldsstatistik 2009 og Fremskrivning af affaldsmængder 2011 - 2050, Orientering fra Miljøstyrelsen Nr. 4 2011.

Mills, K., and M. S. Fonseca. (2003): Mortality and productivity of eelgrass *Zostera marina* under conditions of experimental burial with two sediment types. *Mar. Ecol. Prog. Ser.* 255:127–134.

Ministerium für Landwirtschaft, Umwelt und Verbraucherschutz Mecklenburg-Vorpommern og Ministerium für Landwirtschaft, Umwelt und ländliche Räume Schleswig-Holstein (2010). Bewirtschaftungsplan nach Art. 13 der Richtlinie 2000/60/EG für die Flussgebietseinheit Schlei/Trave. 293pp.

Moore KA, Wetzel RL (2000): Seasonal variations in eelgrass (*Zostera marina* L.) responses to nutrient enrichment and reduced light availability in experimental ecosystems. *J Exp Mar Biol Ecol* 244: 1–28.

Museum Lolland-Falster (2012): Arkivalsk kontrol af arealet udpeget til vandindvinding i forbindelse med Femern Bælt projektet.

N.I.T. (2010) FFL Einflussanalyse Tourismus (Fehmarn und Grossenbrode. Femern A/S. pp. 49-74.

N.I.T.(2010) FFL Einflussanalyse Tourismus (Fehmarn und Grossenbrode. Femern A/S. pp. 49-74.

Nabe-Nielsen J, Tougaard J, Sveegaard S, Dromph KM, Teilmann J, Dietz, R (2010): Modelling the effect of bridges on porpoise behaviour. Draft Report. National Environmental Research Institute Aarhus University, Roskilde, Denmark.

Naturstyrelsen (2005): Ammoniakmanual. Tålegrænser for hovednaturtyper. Opdatering af 15. december 2005. Tilgængelig på: <http://www.naturstyrelsen.dk/NR/rdonlyres/37BDD7F3-1441-475E-9776-5E72AD9C8967/14951/Ammoniakmanual02122005.pdf>.

Naturstyrelsen (2010): Habitatbeskrivelser, årgang 2010. Beskrivelse af danske naturtyper omfattet af Habitatdirektivet (Natura 2000-typer). Opdateret for marine naturtyper 2012.

Naturstyrelsen (2011). Vejledning til bekendtgørelse nr. 408 af 1. maj 2007 om udpegning og administration af internationale naturbeskyttelsesområder samt beskyttelse af visse arter (habitatbekendtgørelsen).

Naturstyrelsen (2011):

<http://www.naturstyrelsen.dk/Naturbeskyttelse/Artsleksikon/Dyr/Fisk/Saltvandsfisk/Stoer>.

Naturstyrelsen (2012): Habitatbeskrivelser, årgang 2012. Beskrivelse af danske naturtyper omfattet af Habitatdirektivet (Natura 2000-typer). Opdateret for marine naturtyper 2012b.

Naturstyrelsen 2012: GIS-data til vand- og naturplaner. <http://miljoegis.mim.dk>.

Naturstyrelsen 2012: Oversigt over Fuglebeskyttelsesområdernes udpegningsgrundlag 31/12 2012 (resultat af offentlig høring 25/6-20/8 2012). Tilgængelig på <http://www.naturstyrelsen.dk/NR/rdonlyres/C22FFDAC-1703-40FD-9F15-280DDD3A394E/0/FuglUdpgr201231Dec.pdf> .

Naturstyrelsen 2012: Oversigt over Habitatområdernes udpegningsgrundlag 31/12 2012 (Resultat af offentlig høring 25/6-20/8 2012). Tilgængelig på <http://www.naturstyrelsen.dk/NR/rdonlyres/F25560E6-53A7-4D8D-A85E-D95011480F87/150894/HabitatUdpgr201231Dec.pdf> .

Naturstyrelsen 2013, Ansøgning om kompensation for 25 meters beskyttelseszone omkring vandindvindingsboringer til et alment forsyningsanlæg.

http://www.naturstyrelsen.dk/NR/rdonlyres/5D385EAF-B0E5-4141-8206-F2D5488C1527/0/25_meter_Ansoegningsblanket.pdf.

Naturstyrelsen. 2011. Natura 2000-plan 2010-2015 Maribosøerne Natura 2000-område nr. 177 Habitatområde H156 Fuglebeskyttelsesområde F87.

Nausch G., Feistel R., Lass H.U., Nagel K., Siegel H. (2005): Hydrographisch-chemische Zustandseinschätzung der Ostsee 2004. *Meereswissenschaftliche Berichte*, 62, 1-78.

Nausch G., Feistel R., Lass H.U., Nagel K., Siegel H. (2006): Hydrographisch-chemische Zustandseinschätzung der Ostsee 2005. *Meereswissenschaftliche Berichte*, 66, 1-82.

Nausch, G., Feistel, R., Umlauf, L., Nagel, K., Siegel, H., (2009): Hydrographisch-chemische Zustandseinschätzung der Ostsee 2008. *Meereswissenschaftliche Berichte Warnemünde* 77, 1-99. http://www.io-warnemuende.de/tl_files/forschung/meereswissenschaftliche-berichte/mebe77_2008-zustand-hc-und-schwermetalle.pdf.

Nedwell JR, Parvin SJ, Edwards B, Workman R, Brooker AG, Kynoch JE (2007): Measurement and interpretation of underwater noise during construction and operation of offshore windfarms in UK waters, Report for COWRIE, Newbury, UK.

NERI (2006): The Nysted Offshore Wind Farm area to the seals. Technical Report No. 429.

NERI (2011), NERI Technical Report No. 827, Denmark's National Inventory Report 2011; Emission Inventories 1990-2009 – Submitted under the United Nations Framework Convention on Climate Change and the Kyoto Protocol.

Niemann, S.L, Fredsøe, J. and Jacobsen, N.G. (2011). Sand Dunes in Steady Flow at Low Froude Numbers: Dune Height Evolution and Flow Resistance. *Journal of Hydraulic Engineering*, 137: 5-14.

Niemann, S.L. (2003). Modelling of sand dunes in steady and tidal flow, Phd-thesis, Coastal and River Engineering Section, Technical University of Denmark [http://orbit.dtu.dk/en/publications/modelling-of-sand-dunes-in-steady-and-tidal-flow\(2e9b7990-4f73-443c-8742-036b7691e799\).html](http://orbit.dtu.dk/en/publications/modelling-of-sand-dunes-in-steady-and-tidal-flow(2e9b7990-4f73-443c-8742-036b7691e799).html).

Nixon, S. W. (1995): Coastal marine eutrophication: a definition, social causes, and future concerns. *Ophelia*, 41, 199–219.

Novak, B. and Björck, S., (2002): Late Pleistocene - early Holocene fluvial facies and depositional processes in the Fehmarn Belt, between Germany and Denmark, revealed by high-resolution seismic and lithofacies analysis. *Sedimentology* 49, 451-466.

Nyegaard, T & M.B. Grell (2006): Truede og sjældne ynglefugle i Danmark 2006.

Orbicon A/S (2009): Overvågning af mosehornugle for Miljøcenter Nykøbing i forbindelse med den statslige naturovervågning NOVANA. – Miljøcenter Nykøbing.

Ortiz, M. and Arocha, F. (2004): Alternative error distribution models for standardization of catch rates of non-target species from a pelagic longline fishery: billfish species in the Venezuelan tuna longline fishery. *Fisheries Research*, 70, 275-297.

OSF (2004): Bericht über die 528. Reise des FFS“Solea“ vom 1.07. bis 12.07.2004. Untersuchungen zur demersalen Fischfauna in den für den Naturschutz bedeutsamen Gebieten vor der deutschen Ostseeküste mittels Grundschieppnetz. 6 p.

OSPAR (2010) Quality Status Report 2010, OSPAR Commission, London.

Parvin S. J., Cudahy E. A. and Fothergill D. M., (2002), Guidance for diver exposure to underwater sound in the frequency range 500 to 2500 Hz, *Underwater Defence Technology*.

Percival, S.M. and Evans, P.R. (1997): Brent Geese *Branta bernicla* and *Zostera*; factors affecting the exploitation of a seasonally declining food resource. *Ibis*, 139, 121-128.

Perrow, M.R., Scuen, J.H., Howes, J.R., Holzer, T. Madwick, F.J. and Jowit, A.D. (1997): Interactions between coot (*Fulica atra*) and submerged macrophytes: the role of birds in the

restoration process. *Hydrologia*, 342/343, 241-255.

Petersen, I. K., T. K. Christensen, J. Kahlert, M. Desholm, A. D. Fox. (2006): Final results of bird studies at the offshore wind farms at Nysted and Horns Rev, Denmark. NERI Report, commissioned by DONG Energy and Vattenfall A/S, DK. 166 p.

Petersen, I.K., Nielsen, R.D., Pihl, S., Clausen, P., Therkildsen, O., Christensen, T.K. and Kahlert, J. (2010): Landsækkende optælling af vandfugle i Danmark, vinteren 2007/2008: Arbejdsrapport fra DMU no. 261, Danmarks Miljøundersøgelser.

Pihl, S., Clausen, P., Laursen, K., Madsen, J. and Bregnballe, T. (2006): Conservation status of bird species in Denmark covered by the EU Wild Birds Directive. NERI Technical Report, No. 570.

Piper, W. Kempf, N. & Laczny, M. (2007): Meeresenten im schleswig-holsteinischen Ostseebereich - Bericht der Flugerfassung 2005 und 2006. Commissioned by the Ministerium für Umwelt, Naturschutz und ländliche Räume des Landes Schleswig-Holstein, Kiel Germany. biola, Hamburg. 59 pp.

Popa-Lisseanu, A.G., Voigt, C.C. (2009): Bats on the move. *Journal of Mammalogy*, 90(6), 1283–1289.

Rambøll (2012): Cable stayed Bridge, Construction Phase Risk Assessment - impact from offshore construction on non-construction traffic in Fehmarnbelt, Femern A/S, Femern Bælt A/S.

Rambøll (2012): Immersed Tunnel, Construction Phase, Risk Assessment – Impact from offshore construction activities on non-construction traffic in Fehmarnbelt, Femern A/S.

Rambøll Danmark (2008): Macrozoobenthos along the South route of the North Stream Pipeline in the Baltic Sea including Kalbådagrund alternative in the Gulf of Finland.

Rambøll. R.S. (2011): Ship Traffic in Fehmarnbelt- Yearly Report 2009. Internal Report, pp36.

Rambøll/Arup (2010): Summary of Geological Conditions. July 2010. GDR 01.3-002.

RAT (2011): Visualiseringer fra Lolland, foreløbige pr. august 2011.

RAT (2013): Baggrundsrapport – Vand til Femern (RAT-A542-001-0).

Raumordnungsgesetz af 22/12/2008: http://www.bezreg-koeln.nrw.de/brk_internet/gremien/braunkohlenausschuss/rechtsgrundlagen/raumordnungsgesetz.pdf.

Rebelo, H., Tarroso, P. & Jones, G. (2010): Predicted impact of climate change on European bats in relation to their biogeographic patterns. *Global Change Biology*, Volume 16, Issue 2, pages 561–576, February 2010.

Refsgaard, J. C., Trolborg, L., Henriksen, H. J., Højbjerg, A. L., Møller, R. R., & Nielsen, A. M.: Geo-Vejledning 7. God praksis i hydrologisk modellering. GEUS 2010.

Riber HH and Raschke N (1999): Fehmarnbelt Feasibility Study Coast-to-Coast investigations, investigation of Environmental Impact. COWI-Lahmeyer.

Richtlinien für die Erstellung von Umweltverträglichkeitsstudien im Strassenbau RUVS-Entwurf 2008.

Robinson SP, Theobald PD, Hayman G, Wang LS, Lepper PA, Humphrey V, Mumford S (2011): Measurement of noise arising from marine aggregate dredging operations - MALSF (MEPF Ref no. 09/P108).

SCANS-II (2008): Small cetaceans in the European Atlantic and North Sea., Final report submitted to the European Commission under project LIFE04NAT/GB/000245, SMRU, St Andrews.

Scheidat M, Gilles A, Kock K-H, Siebert U (2008): Harbour porpoise *Phocoena phocoena* abundance in the southwestern Baltic Sea. *Endangered Species Research* 5:215–223.

- Schreiber, E.A. and Burger, J. (Eds.) (2002): *Biology of Marine Birds*. CRC Press, London.
- Schroeder, Th., Schaale, M. and Fischer, J. (2007): 'Retrieval of atmospheric and oceanic properties from MERIS measurements: A new Case-2 water processor for BEAM', *International Journal of Remote Sensing*, 28:24, 5627 -5632.
- SCOS (2009): *Scientific advice on matters related to the management of seal populations: 2009*. Sea Mammal Research Unit, University of St Andrews.
- SEAS-NVE (2012): *Syltholm vindmøllepark*: <http://www.seas-nve.dk/OmSeasNve/Klima/vindenergi/Syltholm.aspx>.
- Seifert T., Tauber F., Kayser B. (2001): A high resolution spherical grid topography of the Baltic Sea - 2nd edition. Baltic Sea Science Congress, Stockholm 25-29 November 2001, Poster #147, <http://www.io-warnemuende.de/iowtopo>.
- Shealer, D.A. (2002): Foraging behavior and food of seabirds, p.137-177 In: Sjöberg, M., Fedak, M. A., McConnell, B. (1995). *Movements and diurnal behaviour patterns in a Baltic gery seal (Halichoerus grypus)*. *Polar Biology* 15: 593-595.
- Skov, H. et al. (2011). *Waterbird Populations and Pressures in the Baltic Sea*. TemaNord 2011: 550. Nordic Council of Ministers. 229 pp.
- Skov, H., Christensen, K.D., Jacobsen, E.M., Meissner, J. & Durinck, J. (1998): *COWI-Lahmeyer. 1998. Fehmarn Belt Feasibility Study, Coast-to-coast Investigations. Investigation on Environmental Impact, Birds and Marine Mammals. Technical Report. Phase 2 Cowi-Lahmeyer/Ministry of Transport, Denmark/Bundesministerium für Verkehr, Germany*. 79 pp.
- Skov, H., Heinänen, S., Žydelis, R., Bellebaum, J., et al. (2011): *Waterbird populations and pressures in the Baltic Sea*. TemaNord 2011:550.
- Smed, P. (1981): *Landskabskort over Danmark, Blad 4 (Sjælland, Lolland, Falster, Bornholm)*, Geografiforlaget.
- Southall BL, Bowles AE, Ellison WT, Finneran JJ, Gentry RL, Greene CRJ, Kastak D, Ketten DR, Miller JH, Nachtigall PE, Richardson WJ, Thomas JA, Tyack P (2007): *Marine mammal noise exposure criteria: initial scientific recommendations*. *Aquatic Mammals* 33:411-521.
- Statens Istjeneste (1954-55): *The state of the ice and the navigational conditions in the Danish Waters during the winter 1954-55*. Published by Statens Istjeneste, Denmark.
- Stefánsson, G. (1996): *Analysis of groundfish survey abundance data: combining the GLM and delta approaches*. *ICES Journal of Marine Science*, 53, 577-588.
- Stock, M. & Hofeditz, F. (1997): *Compensatory limits: energy budgets of brent geese, Branta b. bernicla, the influence of human disturbance*. - *Journal für Ornithologie* 138: 387-411.
- Storstrøms Amt (2005): *Regionplan 2005-2017, Bilag 3, Målsætninger for Kystvande i Storstrøms Amt*.
- Storstrøms Amt (2005): *Regionplan 2005-2017, december 2005*.
- Storstrøms Amt (2006): *Basisanalyse for Natura 2000-område 173, Smålandsfarvandet og Guldborgsund med kyster*.
- Storstrøms Amt (2006): *Maribosøerne. Maribosøerne. Miljøtilstanden 2006. Udvikling og status siden 1989. Maribo Sønderø og Nørresø*.
- Storstrøms Amt (2006): *Maribosøerne. Miljøtilstanden 2006. Udvikling og status siden 1989. hejrede Sø*.
- Storstrøms Amt (2006): *Miljøtilstanden 2006. Udvikling og status siden 1989. Røgbølle Sø*.
- Storstrøms Amt. (2006): *Basisanalyse for Natura 2000-område 177, Maribosøerne*.
- Sudfeldt, C., Wahl, J. and Boschert, M. (2003): *Brütende und überwinternde Wasservögel in Deutschland*. Corax, 19, Sonderheft 2.

- Sveegaard S, Teilmann J, Tougaard J, Dietz, R, Mouritsen, K M, Desportes G, Siebert U (2010): High-density areas for harbor porpoises (*Phocoena phocoena*) identified by satellite tracking. *Marine Mammal Science*. 27: 230–246.
- Sveegaard, S. 2011: Spatial and temporal distribution of harbour porpoises in relation to their prey. PhD thesis. Dep. of Arctic Environment, NERI. National Environmental Research Institute, Aarhus University, Denmark. 128 pp.
- Sweden offshore wind AB (2007). Wind Farm - Krieger's Flak. Environmental impact assessment. <http://www.vattenfall.se/sv/file/Miljokonsekvensberskrivning-11335735.pdf> IfAÖ (2003): Environmental Impact Study for the Construction of the "Krieger's Flak" Offshore Wind Park.
- Søgaard, B. & Asferg, T. (red.) (2007): Håndbog om arter på habitatdirektivets bilag IV – til brug i administration og planlægning. Danmarks Miljøundersøgelser, Aarhus Universitet. – Faglig rapport fra DMU nr. 635. 226 s.
- Søgaard, B., Skov, F., Ejrnæs, R., Nielsen, K.E., Pihl, S., Clausen, P., Laursen, K., Bregnballe, T., Madsen, J, Baatrup-Pedersen, A., Søndergaard, M., Lauridsen, T.L., Møller, P.F., Riis Nielsen, T., Buttenschøn, R.M., Fredshavn, J., Aude, E. & Nygaard, B. (2003): Kriterier for gunstig bevaringsstatus. Naturtyper og arter omfattet af EF-habitatdirektivet & fugle omfattet af EF-fuglebeskyttelsesdirektivet. 2. udgave. Danmarks Miljøundersøgelser. 462 s. – Faglig rapport fra DMU, nr. 457.
- Søkort nr. 196 af 2007, Femern Bælt, samt opdaterede elektroniske søkort fra Søfartsstyrelsen over Femern Bælt af 2011.
- Teilmann, J. and M.P. Heide-Jørgensen 2001. Tællinger af spættet sæl og gråsæl 2000, Østersøen, Kattegat og Limfjorden. pp. 84-91. In: Laursen, K. (ed.). Overvågning af fugle og sæler 1999-2000. Danmarks Miljøundersøgelser.
- Teilmann, J., Sveegaard, S., Dietz, R., Petersen, I. K., Berggren, P. (2008): High density areas for harbour porpoises in Danish waters. NERI Technical Report No. 657.
- TEMA (2010): The Danish Ministry of Transport, A model to calculate emissions from transport based on transport method, route and distance. <http://www.trm.dk/da/publikationer/2010/tema+2010/>.
- TGP (2011): Raumwiderstandsanalyse und Ermittlung relativ konfliktarmer Korridore.
- Thiel R and Backhausen I (2006): Survey of NATURA 2000 fish species in the German North and Baltic Seas. In Nordheim von H.; Boedeker, D. and Krause, J.C (Eds.) Progress in Marine - conservation in Europe. Natura 2000 Sites in German Offshore Waters. Springer. Cpt.9: 157-178.
- Thiel R and Winkler HM (2007): Erfassung von FFH-Anhang II-Fischarten in der deutschen AWZ von Nord- und Ostsee – (ANFIOS). Schlussbericht über das F+E-Vorhaben für das BfN (FKZ: 803 85 220). Stralsund und Rostock, Mai 2007, 108 pp.
- Thomas, L., Buckland, S.T., Rexstad, E.A., Laake, J.L., Strindberg, S., Hedley, S.L., Bishop, J.R.B., Marques, T.A. and Burnham, K.P. (2010): Distance Software: design and analysis of distance sampling surveys for estimating population size. *Journal of Applied Ecology*, 47, 5-14.
- Tougaard J, Damsgaard Henriksen O, Miller LA (2009): Underwater noise from three types of offshore wind turbines: estimation of impact zones for harbour porpoises and harbor seals. *Journal of the Acoustical Society of America* 125:3766-3773.
- Traktat af 06/01/2008. Traktat mellem Kongeriget Danmark og Forbundsrepublikken Tyskland om en fast forbindelse over Femern Bælt.
- Traktat af 20/10/2012. Convention on the International Regulation for Preventing Collisions at sea.
- Traktat af 3. september 2008 mellem Kongeriget Danmark og Forbundsrepublikken Tyskland om en fast forbindelse over Femern Bælt.
- Van Eerden, M.R. (1984): Waterfowl movements in relation to food stocks. In: Evans, P.E., Goss-

- Custard, J.D. Hale W.G. (Eds). Coastal waters and waterfowl in winter. Cambridge University Press, Cambridge, 84-100.
- Van Katwijk MM, Schmitz GHW, Hanssen L, Den Hartog C (1998): Suitability of *Zostera marina* populations for transplantation to the Wadden Sea as determined by a mesocosm shading experiment. *Aquat Bot* 60:283–305.
- Van Lent F, Verschuure JM, van Veghel MU (1995): Comparative study on populations of *Zostera marina* L. (eelgrass): in situ nitrogen enrichment and light manipulation *J Exp Mar Biol Ecol* 185:55-76.
- Vejdirektoratet (2009): Veje, vejkonstruktioner - afvandingskonstruktioner. Vejregel.
- Vejdirektoratet (2012): Opgradering af E47 Sydmotorvejen mellem Sakskøbing og Rødbyhavn. VVM-undersøgelse Miljøvurderingsrapport - Del 1+2, Rapport 390 – 2012.
- Verfuß, U. K., Honnef, C. G., Meding, A., Dähne, M., Mundry, R. and Benke, H. (2007): Geographical and seasonal variation of harbour porpoise (*Phocoena phocoena*) presence in the German Baltic Sea revealed by passive acoustic monitoring. *Journal of the Marine Biological Association of The United Kingdom* 87: 165-176.
- Verkehrsgutachten für den vierstreifigen Ausbau der B207 zwischen Heiligenhafen Ost und Puttgarden Hinterlandanbindung Fehmarnbeltquerung. Strassenbauverwaltung Schleswig-Holstein 2010.
- VKI Report (1994): Growth dynamics of eelgrass in Øresund and assessment of impact of shading on eelgrass growth. Document No. 94/173/0E. Investigation of the impacts on the marine environment caused by a fixed link across the Øresund. Øresundskonsortiet.
- Voß, J., Knaack, J., von Weber, M. (2010): Ökologische Zustandsbewertung der deutschen Übergangs- und Küstengewässer 2009. *Meeresumwelt Aktuell Nord- und Ostsee* 2010/2, 1-12.
- Walter U. (1997): Fische, Fischerei und Garnelenfang in der Wismar-Bucht. *Meer Museum* 13:53-61.
- Wetlands International 2006: Waterbird Population Estimates – Fourth Edition. Wetlands International, Wageningen, The Netherlands, 240 p.
- White, C.R., Day, N., Butler, P.J. and Martin, G.R. (2007): Vision and Foraging in Cormorants: More like Herons than Hawks? *PLoS ONE*, 2(7), e639.
- Wieland P (1982): Untersuchung über Grundlagen zur Quantifizierung des natürlichen Erholungspotenzials der deutschen Wattenmeerküste. Rita G. Fischer Verlag, Frankfurt (Main).
- Wiemann A, Andersen L W, Berggren P, Siebert U, Benke H, Teilmann J, Lackyer C, Pawliczka I, Skóra K, Roos A, Lyrholm T, Paulus K B, Ketmaier V, Tiedemann R (2010) Mitochondrial Control Region and microsatellite analyses on harbour porpoises (*Phocoena phocoena*) unravel population differentiation in the Baltic Sea and adjacent waters. *Conservation Genetics* 11:195-211.
- Wilms U, Behm-Berkelmann K, Heckenroth H (1997): Verfahren zur Bewertung von Vogelbrutgebieten in Niedersachsen. - *Inform.d. Naturschutz Niedersachs.* 17 (6): 219-224.
- Wind, P. & Pihl. S. (red.). 2010. Den danske rødliste. Danmarks Miljøundersøgelser, Aarhus Universitet. <http://redlist.dmu.dk>.
- Wood, S. N. (2006): *Generalized Additive Models: An Introduction* with R. Chapman and Hall, London.
- www.bmvbs.de (20093): Raumordnungsplan für die ausschließliche Wirtschaftszone (AWZ) in der Nordsee und in der Ostsee af 19/12/2009.
- www.bsh.de/de/Meeresnutzung/Wirtschaft/CONTIS-Informationssystem/index.jsp.
- www.bsh.de/de/Meeresnutzung/Wirtschaft/Windparks/Grundlagen/Leitsaetze_Eingriffsregelung.pdf, Leitsätze für die Anwendung der Eingriffsregelung innerhalb der ausschließlichen

Wirtschaftszone und auf dem Festlandssockel im Rahmen von § 58 Abs. 1 Satz 2 BNatSchG.

www.dkpc.dk – (interaktive kort over søkabler).

www.kemin.dk (2013): Aftale om den danske energipolitik 2012-2020, <http://www.kemin.dk/Documents/Presse/2012/Energiaftale/Aftale%2022-03-2012%20FINAL.doc.pdf> .

www.kemin.dk (2013): Udkast til aftale om strategi for solcelleanlæg og øvrige små vedvarende energi (VE)-anlæg, <http://www.kemin.dk/Documents/Presse/2012/Sol%20aftaleudkast.pdf>.

www.miljoeportal.dk.

www.naturstyrelsen.dk/NR/rdonlyres/331B1C54-E5CC-4899-8DFF-9C31BC371973/0/Roedsand_klap.pdf.

www.naturstyrelsen.dk/Vandet/Havet/Raastoffer/Raastoffer_paa_havet/Indvindingstilladelser/.

www.naturstyrelsen.dk/Vandet/Havet/Raastoffer/Statistik_om_raastoffer/.

www.offshorewind.biz (2013): <http://www.offshorewind.biz/2011/08/26/iberdrola-begins-process-to-install-wikinger-offshore-wind-farm-in-germany/>.

www.offshorewind.biz/2011/08/26/iberdrola-begins-process-to-install-wikinger-offshore-wind-farm-in-germany/.

www.offshore-windenergie.net (2013): <http://www.offshore-windenergie.net/en/wind-farms#balticsea>.

www.retsinformation.dk/Forms/.aspx?id=129263.

www.retsinformation.dk/Forms/R0710.aspx?id=129263.

www.retsinformation.dk/Forms/R0710.aspx?id=129263.

www.windpoweroffshore.com (2013): http://www.windpoweroffshore.com/2012/09/21/enbw_gears_up_for_baltic_2_construction/.

www.windpoweroffshore.com/2012/09/21/enbw_gears_up_for_baltic_2_construction/.

www2.blst.dk/download/nyk/basisanalyser/del1-pdf-filer/basisanalyse1_kap2_3.pdf p.55.

VVM-redegørelse

Denne publikation er udarbejdet af Femern A/S

Femern A/S forestår projekteringen, der skal føre til realiseringen af den faste forbindelse over Femern Bælt (kyst-kyst)

Eventuelle spørgsmål til denne publikation kan rettes til:

Femern A/S
Vester Søgade 10
1601 København V
Tlf. 33 41 63 00
info@femern.dk
www.femern.dk
CVR-nr. 28986564

Udgivet af	Femern A/S Juni 2013
Design	Femern A/S og BGRAPHIC
Illustrationer	BGRAPHIC, Icono, Schönherr og RAT
Foto	Femern A/S, Mikols Szabo, Scanpix, Icono og Colourbox
ISBN	978-87-92416-88-9

- Landkort (hvis ikke andet er angivet):
- DDO Orthofoto: DDO®, copyright COWI
 - Geodatastyrelsen (tidligere Kort- og Matrikelstyrelsen), Kort10 og 25 Matrikelkort
 - GEUS (De Nationale Geologiske Undersøgelser for Danmark og Grønland)
 - HELCOM (Helsinki Commission – Baltic Marine Environment Protection Commission)
 - Landesamt für Vermessung und Geoinformation Schleswig-Holstein (tidligere Landesvermessungsamt Schleswig-Holstein) DTK5, 25 © GeoBasis-DE/LVermGeo SH
 - MapsPeople
 - Farvandsvæsenet og Bundesamt für Seeschifffahrt und Hydrographie

© Femern A/S 2013 Alle rettigheder forbeholdes

Samfinansieret af EU
Det transeuropæiske transportnet (TEN-T)

“Udgiveren har det fulde ansvar for denne publikation. Den Europæiske Union fralægger sig ethvert ansvar for brugen af oplysningerne i publikationen”.

Denne rapport er
udgivet af Femern A/S

Femern A/S forestår projekteringen, der skal føre til realiseringen af den faste forbindelse over Femern Bælt (kyst-kyst)

Femern A/S
Vester Søgade 10
1601 København V

T 33 41 63 00
E info@femern.dk
www.femern.dk

Samfinansieret af EU

Det transeuropæiske transportnet (TEN-T)

“Udgiveren har det fulde ansvar for denne publikation. Den Europæiske Union fralægger sig ethvert ansvar for brugen af oplysningerne i publikationen”.